

En munk ved klosteret Sankt Pantaleimon på Athos, ofte kaldt Rossikon på grunn av dets historiske bånd til Russland og den russisk-ortodokse kirke. FOTO: NEVERDIS WÄRLIS / SHUTTERSTOCK

Den åndelige underkastelse

En reise til det hellige bjerg Athos. Klostrene på Athos var for bare nogle årtier siden på nippet til at lukke. Nu strømmer unge mænd til. Hvad driver dem til at træffe det radikale valg at blive munk for livet?

ALEXANDER CARNERA
Forfatter og skribent.

V i har netop tjekket ind på Pension Amanatis i den lille badeby og grænseport Ouranopolis, der bogstaveligt tal er sidste stop på vejen. Længere kan man ikke komme til fods, og med vores *climontaria*, adgangspas, gør vi klar til at sejle. Sammen med min rejsekammerat er jeg på vej til halvøen og det hellige bjerg Athos. Bjergene der huser over tyve klostre, er et minisamfund i sin egen ret. Her befinder man sig bogstaveligt talt i en anden tid, nærmere bestemt i den julianske kalender, der bringer Athos 14 dage bagefter resten af verden. Vi er taget til hertil for at finde ud af hvad der driver mennesker til at træffe det radikale valg at blive munk for livet.

Sin «autopiske» samfund skyder op i disse år med klimakrisen som bagtæppe, men Athos er på ingen måde en reaktion på klimaændringerne. Stedet har en lang historie og daterer sig tilbage til år 963 hvor klostret Lavra grundlægges. Athos besidder også en enestående kultur med sin kirke- og klosterarkitektur, vægmalerier og ikke mindst ikoner, og er opført på Unescos liste over verdens kulturarv. Halvøen er i dag indehaver af verdens største samling af ikonmalerier, der praktiseres af mange munke og udgør en central forskel på den græsk-ortodokse kirke og den romersk-katolske.

ATHOS' SÆRSTILLING

Munkevæsnene havde sin glansperiode efter det 9. århundrede. Med den byzantinske kejseres opmærksomhed rettet mod

Balkan grundlægges et stort antal klostre i Makedonien. Den kejserlige politik kulminerede i 963, da munken Athanasios (920-1003) grundlagde Lavra, det første og den dag i dag største kloster på Athos. Fra det 11. århundrede og frem fandtes 180 klostre på Athos. I dag genstår kun 21. Der sondres mellem storklostre hvor munke både lever, arbejder, sover og beder, og de såkaldte skitis, der består af en række enkeltmands- eller tomandshuse hvortil der er tilknyttet en kirke. I sin storhedstid husede athoshalvøen op mod 40 000 aktive munke, men siden er tallet faldet drastisk. Athos var også på nippet til at lukke i mangel af novicer, men fra 1980'erne og frem til i dag har imidlertid tilstrømningen af unge mænd til bjerget været støt stigende. Fra at have været nede på omkring 1100 i 1970 er antallet munke i dag oppe på lidt over 2200.

Fraværet af industri har medført en sjælden sammensætning af flora og fauna.

I 1997 var Thessaloniki europæisk kulturby og i den anledning afholdtes den til dato største udstilling om Athos, fortalt gennem ikoner, billeder og tekster, hovedparten af disse udlånt af klostrene. Gennem udstillingen blev mange opmær-

somme på munkesamfundets eksistens. En anden årsag til den øgede tilstrømning i det nye årtusind, forlyder det, har været følelsen af en mere usikker verden, men også behovet for et refugium, for stilhed. Mens Athos tidligere primært tiltrak uddannede og ularde finder et stigende antal kunsthistorikere, filosoffer og sproglærere nu vej til bjerget. Med Grækenlands optag i EU i 1981 indførtes en særlig EU-bestemmelse om Athos som åndeligt og kulturelt bevaringsværdigt centrum. EU-midler har indirekte været med til at finansiere renoveringen af de mange klostre de seneste tredec åre.

Interessen for Athos er også steget blandt almindeligt besøgende, der benævnes pilgrimme. Bølgende som den nordligste og østligste af de tre halvøer på Halkidiki i det nordlige Grækenland, med en længde på cirka 55 km og en bredde på 9 km og ikke mindst bjerget med sine 2033 meter, er stedet særlig attraktivt for den der også ønsker at vandre. I *Hiking the Holy Mountain* (2017) beskriver den amerikanske journalist John McKinney vandringen på bjerget som et integreret element i hele Athos selvforståelse. Fraværet af industri og isolationen har medført en sjælden sammensætning af flora og fauna, som mastiktræ, stene, vild oliven, en særlig lysilla lyng og andre buske og planter der spænder i farveskala fra grøn og gul til orange og brun. Munkene laver deres egen røgelesblanding fra blomster på bjerget som bruges i kirkerne.

.../